

Sivert Grubbe dagbog april

Dagbøgerne

Som der ser ud i dag er der ingen af de to dagbøger fra rejsen i 1599 er bevaret i sin oprindelige form. Nærmest kommer imidlertid Sivert Grubbe's rejsebeskrivelse. Hans skildring er forfattet på latin og bevaret i et samtidigt håndskrift forsynes med Grubbes egne rettelser og tilføjelser. Denne håndskrift findes på Det kongelige Bibliotek i København. Med denne som grundlag havde Holger Fr. Rørdam en oversættelse i 1873 og der er denne oversættelse der ligger til grund for denne her anførte.

Dagbogen fra Jonas Carisius foreligger i en række afskrifter fra både 1600 og 1700 tallet. Disse befinder sig både i Norge og i Danmark. Flere af afskrifterne er illustreret med tegninger. Begge dagbøger bærer præg af at de er skrevet efter rejsen, sandsynligvis baseret på notater taget undervejs på rejsen. Dette kommer til udtryk både ved fejl i positionsangivelserne og ved at begge forfattere til tider løber sur i geografien. Evt. misforståelser kan også være opstået ved afskriften. Især er der i Grubbes dagbog ses at afskriveren ikke har kunnet læse enkelt ord eller har læst dem forkert. Dette er først og fremmest skrivemåden af stednavne.

Sproget i vor oversættelse/afskrift af begge dagbøger er forsøgt hold i et moderne sprog med respekt for de gamle talemåder og stednavne. Mange ord fra navigationsterminologien og maritime ord fra den tid har ikke kunne oversættes, da det ikke længere er i brug. Vi har forsøgt at illustrerer dagbøgerne med både gamle og moderne billeder - gamle og nye kort, så der også er en visionær oplevelse ved at læse disse sider.

Isæt stednavnene har i særlig grad voldt hovedbrud. Forfatterne har set kysten med datidens søfarendes øjne. Byerne hed noget andet land kendemærkerne var den andre end i dag. Desuden er det først og fremmest ord som bliver forvansket gennem afskriften, fordi afskriveren/oversætteren har været ukendt med geografien. Alligevel skulle der ikke være de store vanskelighed med at følge de to beretninger langs Norges kyst, selv om man her og der kan studse lidt over positions bestemmelserne og landemærker, noget rejsedeltagerne i 1599 sikkert også til tider har gjort.

Sivert Grubbe dagbog april

Kongens Sørejse

Sivert Grubbe (1566 - 27. marts 1636), til Hofdal, Torup og Høgholt, var en dansk kancelliembedsmand, dagsbogsforfatter, lensherre og adelsmand. Han var en af Kristian 4.s mest betroede tjenere

Sivert Grubbes Gård bygget 1630

Det følgende er en afskrift af Holger Fr. Rørdams oversættelse fra latin af Sivert Grubbes dagbog fra kongens rejse til Nord Norge.

Blandt de kilder, hvoraf historikerne jævnligt henter bidrag til skildring af Kong Christian IV og hans samtid fortjener Sivert Grubbes håndskrevne dagbog uden tvivl ikke ringe opmærksomhed. Thi indeholder den end mange specialiteter, der vel nærmest kun have betydning som bidrag til de Danske Adelsslægters Historie, så vil man dog i samme finde ikke få ting, der er af mere almindelig interesse, og som skænker os et indblik i stemninger og forhold, der havde indgribende betydning i Danmark og til dels i hele Nordens Historie, ligesom den indeholder ret anskuelige eller endog hele maleriske træk af den tids stæder og levevis.

Kongens Sørejse

I april 1599 tiltrådte Kongen en Rejse til Norges yderste egne, lige til Kildin og "Olenia" med syv af de største skibe:

Victor,
Josaphat,
Raphael,
S. Michel,
Hector,
Duffven,
Papegøjen.

Sivert Grubbe dagbog april

På skibet Victor var kongen som ville kaldes "Kaptajn" og under livsstraf forbød nogen at kalde ham anderledes. Hertug Ulrik, som kaldtes Mat Ulrik og ikke anderledes, Henning Gøje, Sivert Grubbe. Mogens Ulfeldt Vicekaptajn, Hans Bülov Kjøgemester, Albert Skeel, Joacim Bülov, Jørgen Kaas, Iver Friis, Markus Pens, Knud Gyldenstjerne Axelsen, Dr. Hasenbart Medicus, Jonas Charisius Jur. Doct., M. Anders Bentsen hofpræst, Michel Nep skipper på Victor, Amond Styrmand og hvor "rydske" tolk Borkhart.

På skibet Gideon var Admiral Børge Trolle Kaptajn og Jørgen Urne Vicekaptajn. På Josaphat var Alexander Durham kaptajn og Henning Valstrup Vicekaptajn. På Raphael var Herluf Daa Kaptajn. På Michel Kjeld Baad ("Bode"). På Hector var Peder Vielle Kaptajn. På Duffven N. På Pappegøjen N.

I Guds navn.

April

17. Gik kongen i København ombord på skibet Victor, og ved middagstid lettede skibet anker. Om natten lå vi for anker ved Hven.

18. Omtrent kl. 10 om formiddagen kom vi til Kronborg. Vi gik da i land og blev et par timer på slottet, hvor vi efterlod kansleren. Kl. 2 om eftermiddagen stak vi atter til Søen.

19. Tidligt om morgenen så vi Varbjerg. Vi hørte prædiken over Psal 107. Vi så øen Molsund, Karlsund og Marstrand. Omtrent kl. 6 var vi lige ud for Skagen.

20. Med gunstig vind sejlede vi ad Flekkerøen til. Omtrent kl. 3 om morgenen så vi Tringelen, tre fjelde, under hvilke Havnen Mardø er. Kl. 1 eftermiddag kom vi for en stærk kuling til Flekkerøen, hvor vi traf vore andre skibe.

21. Hele denne dag måtte vi ligge for modvind ved Flekkerøen. Det blev alle under livsstraf forbudt at kalde Kongen andet end "Kaptajnen". Og her nævntes Vardø som det sted, hvor alle skibene skulle indfinde sig, om de måske skulle blive skilte ad på rejsen.

22. Da vi havde hørt en Prædiken, og spist middag, satte vi kl. 1 eftermiddag sejl til, og sejlede ud ad det samme vestlige løb, som vi var kommet ind ad. Victor gik i spidsen og alle de andre skibe fulgte. Straks ved udsejlingen mødte Østersfangeren Lavrits Friis os. Ved krydsning vandt vi endelig tre mil frem.

23. Vi krydsede i rum Sø hele dagen og kom dog kun ud for Lindesnæs. Gideon så vi ikke idag, de øvrige skibe fulgte os.

24. Kl 6 om morgenen passerede vi Hitterøen og Seløen, ved middagstid Lister og Ingerøen, derpå "Nyd fiecken". Vi så Karmsund, hvorad man sejlet ind til Stavanger. I denne egn er også Skadenæs og Havnen Brock.

Sivert Grubbe dagbog april

Sivert Grubbe dagbog april

Kl. 6 om eftermiddagen så vi først Gideon ved Øen Uds skjær. En turteldue satte sig tre eller fire gange på vort skib.

25. Da vi kl. 3 om morgenen var 3 - 4 mil ud for Bergen, begyndte et heftigt regnskyl, som dog holdt op ved Middagstid. I disse dage mindskede vi sejl, da de andre skibe ikke kunne følge med os, og i dag tabte vi landet af sigte.

26. Hele natten sejlede vi for vort mindre sejl "Blinden", på grund af de andre skibes langsomhed. I dag var vi ud for Sundmør, Merøen, Gidske. Fra middag havde det regnet, men senere klarede det op. Hen imod aften var vi ud for Trondhjems Fjord. Gideon gav signal ved at affyre en kanon, skipperen mente, at man derved ville advare os, at vi var for nær land, hvilket han ikke rigtig kunne afgøre, da luften var diset, vi forandrede da kursen noget. I begyndelsen troede vi, men med urette, at de ved hint skud gav tilkende at der var død nogen ombord, som de sænkede i havet. Samme dag faldt en af vore matroser fra stormasten ned i kabyssen, han kom sig dog efter nogle dages forløb.

Ved solnedgang begyndte en stærk nordenvind at blæse op som drev os mange mile af vor kurs.

27. Luften var klar, men der blæste en stærk kuling fra nord. Vi holdt os dog ikke desto mindre i ret kurs Vi hørte en prædiken over Psal. 23. Ved middagstid var vi ud for Nummedal og Oxefos. Ved Solnedgang blæste det endnu stærkere op fra nord, og vi blev drevne mange mil af vor kurs.

28. I dag blæste den samme vind med lige heftighed og drev os, som vi antog, hen ved 50 mile af vor kurs. Da stormen kl. 12 om natten steg endmere, strøg vi alle sejl med undtagelse af et trerebet storsejl. Idag var Mat Ulrik en god Ligger (unus bonns jacens). Jørgen Kaas var også meget god ligger i flere dage. Efter at vi var komne hinsides Trondhjems Fjord, så vi sole hele døgnet med undtagelse af en times tid mellem kl. 11 og 12.

29. Det strænge vejr holdt stadig ved og sinkede vor rejse. På grund af den stærke storm kunne vi ingen prædiken høre.

30. Den rasende Nordenstorm holdt endnu ved, først hen imod natten begyndte den stille lidt af, og vinden gik lidt om i vest.

Sivert Grubbe dagbog maj

Maj

1. Vejret bedagede sig betydeligt, hvorved vi befandt os meget vel, men endnu var vi ikke kommet i kurs, "aff und tho for vore Schonfar Seil".

2. Luften var klar of vinden sydlig, "en temmelig god "streckbør".

Ved nadvertid så vi en stor hval, som lå på ryggen var besat med skjelfisk og østers.

Skipperen mente, at vi var ud for Øen Røst, hvor hvalerne altid holde sig, på grund af de mange fisk som findes der

Røst

Her er et stort havsvælg, hvorigennem jorden trækker vandet til sig, når den trænger til næring, og atter til bestemte tider udstøder det, når dens indvolde er fyldte. Heraf opstår en malmstrøm. Sådanne havsvælg findes også annesteds på bekvemme steder, hvor den forsynlige natur har sørget derfor.

3. Vejret var endnu klart, men vinden gik i nord og bragte så stærk kulde som hos os ved midvinter. Vor præst sagde i en tale, som kaptajnen ikke hørte, at vi ikke var rigtig kloge, at vi forlod den gode årstid for at flakke om i disse kolde og uvenlige egne. Det samme klagede vor kjøgemester Hans Bülov, og, og roste præsten, at han havde prædiket meget godt og ramt sømmet på hovedet.

I dag var vi vel 30 mil ud for Lofoten.

Mod aften kom Børge Trolle over til os i sin båd og bragte kaptajnen nogle østers.

4. Vinden var endnu i det samme nordlige hjørne, vi sejlede derfor øster på for at få land i sigte, at vi kunne anstille beregninger om, hvor vi var. Vi hørte prædiken over Johannes "om en liden stund". Efter prædiken blev der holdt standret over nogle delinkventer, der havde gjort sig skyldige i at spise under prædiken, og de blev dømt til at miste en måneds hyre, blandt disse var Ulrik af Holsten, Iver Friis, Jørgen Kaas og Markus Pens.

Solen gik ned i nordvest, og stod straks efter op i nordøst. i disse egne er der nemlig på denne tid ingen nat.

Sivert Grubbe dagbog maj

5. Vinden blev i det samme hjørne og vi fortsatte uforandret vor kurs. Himlen var klar og ren, men det blæste lidt stærkere end i går.

Kl. 3 om eftermiddagen så vi land, nogle formodede, at vi var ud for Trondhjems Fjord, andre at vi var 6 mile fra Øen Røst. Vi satte da efter kursen i vest. Henning Gøje kom meget beskænket op af kaptajnens kahyt.

I dag var Gideon nærtørnet sammen med vort skib Victor. Endelig så vi Torrehatten.

Torehatten

6. Om formiddagen

blæste det meget lidt, og himlen var overordentlig klar, hvorover vi glædede os meget. Vi hørte prædiken over Joh. 166, om den Helligånds Udsendelse. Tillige med Kaptajnen

var jeg ombord i Gideon og Josaphat, kl. 12 kom vi tilbage til vort skib. Det var da fuldkomment havblik. I dag kunde vi atter sætte ret kurs, efter at vi i ni dage havde krydset omkring uden at vide hvor. Vinden var i nordnordøst.

Jeg var i "Capernaum" (kaptajnens kahyt) og tabte mine penge (i spil).

8. Vi vedblev med den samme kurs og vinden var god. Forresten var det diset i vejret med stadig regn. Jeg var indbudt til aften af kaptajnen i "Capernaum".

9. Vi blev fremdeles i ret kurs, og vor skipper mente, at vi i dag var 50 mile fra Varhus. I disse dage sejlede vi forbi Salten, Senjen, Andernæs, Tromsø.

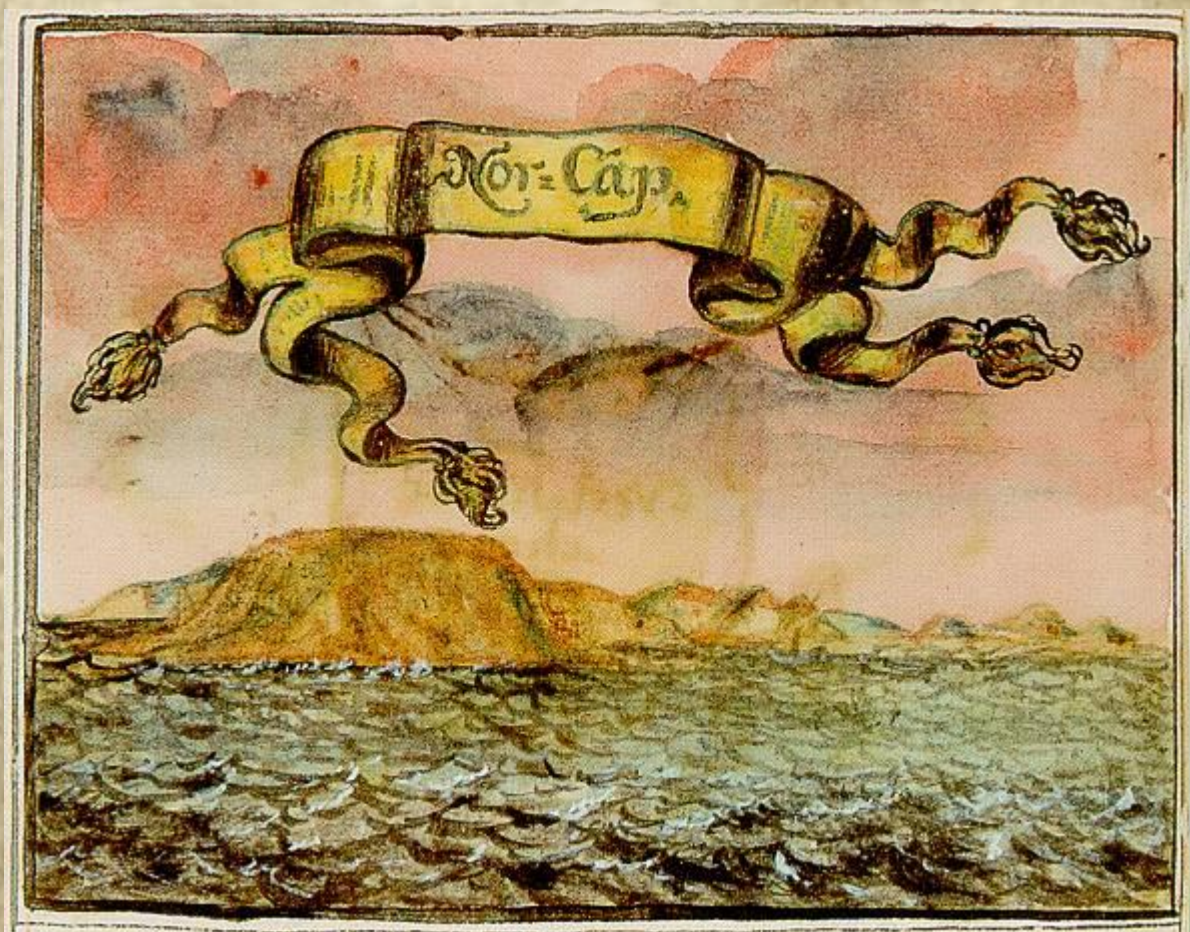
10. Vinden blev meget gunstig, og vi sejlede forbi øen Loppen og Lopekalven. Her begynder Finmarken, som høre under Varhus Len.

Sivert Grubbe dagbog maj

Loppesunden her beboes af Finner, der alle er fiskere. Man har intet andet her end nøgne sten og fjelde. Beboerne have en kirke, som de kalde "Fandens Badstue". Den er nemlig på den ene side ganske sort af den bestandige røg, som udstrømmer fra det nærliggende bjerg. Gideon var i dag i stor fare mellem klipperne.

11. Da solen brød gennem tågen, og det til vor glæde blev klart vejr, satte vi kurs nordnordost og så atter det land som vi i går havde tabt af syne på grund af tågen. Vi hørte en prædiken over det sted af Joh. Jacobs brev. Ald fuldkommen gave kommer ned fra Lysets Fader. Omtrent kl. 10 aften hørtes tre kanonskud fra Gideon til tegn på, at en død var kastet overbord. Hele natten spille vi kort, og det var så klart som dagen, thi i disse egne går solen ikke ned lige til Jacobi dag d. 24de juli.

12. Vi sejlede om Nordkap, på hvis top et kompas er indhugget i fjeldet. Dette bjerg anses for de yderste punkt imod nord. Derpå kom vi hen ad Nordkyn til, hvor der er en ø, Skjershat, og der er et fiskevær. Ved middagstid fik vi modvind. Vi så der fisk, som man kalder "Haffkjelling".

Sivert Grubbe dagbog maj

14. For god medbør kom endelig med alle vore skibe, undtagen Pappegøjen, til Varø havn kl. 8 om morgenen. Her traf vi to engelske skibe, som straks overgav sig. Hvad der var i skibene blev erklæret for god prise. Ved indsejlingen så vi det usle fort og en trækirke, som vor barber anså for et Rensdyr. Der er en by, hvis huse bestå af underjordiske huler, elendig fiskerhytter. Præsten, der svarer til stedet, er et uvidende asen, som jeg kendte fra København, da han havde været Famulus hos Dr. Anders Krag. Senere blev han relegeret fra Universitetet, nu gælder han for en fortræffelig præst her, men tilhørerne er som præsten. Han besidder stor autoritet hos disse kvæghoveder. Han sagte til mig, at han intetsteds hellere ville være end her, og han takkede professorerne i København for, at de havde relegeret ham fra Universitetet. I kirken ligger Henning Falster og Mads Skeel begravede, de have været befalingsmænd over dette fort. Her ligger også Knud Ulfeld begravet, som havde fornærmet sin fader, Jacob Ulfeld til Selsø, og som døde her, da han var på rejsen til Rusland. Han var en broder til Mogens Ulfeld, der var vicekaptajn på vort skib. En af mandskabet på Gideon døde her og jordedes i kirken.

Medens vi lå her for anker, indbød Generalkaptajn Christian Frederiksen alle de andre kaptajner til sig. Medens de sad ved bordet, fik skotten kaptajn Durham et heftigt sygdomsanfald. Vor læge erklærede, at det var en paralyse. Han blev båret hen i præstens hytte, hvor vi også efterlod ham. Folk her levede udelukkende af fiskeri. Den ufrugtbare jord yder dem kun fersk vand og usle boliger. Vi så den måde, hvorpå de bærer sig ad med at fange og tørre fisk.

15. Hen imod kl. 7 om aftenen forlod vi øen Varø (Vardø), men da vinden var imod, måtte vi gøre nogle slag for at komme ud. Kaptajnen havde fået at vide, at der lå to engelske skibe i Havnen Olenia. vi rettede derfor vor kurs derhen, men vi manglede lodser, der var kendte med farvandet i disse egne.

16. Vejret var klar, men luften meget kold, Vinden var vestsydvest. Omtrent kl. 6 om morgenen vare vi ud for Stangenæs. Her var der nogle københavnske skibe, fra hvilke nogle danske mænd kom til os og klagede over den uret, englænderne tilføjede dem. idet de med magt og væbnet hånd havde frtaget dem nogle både fulde af fisk.

Ved middagstid tog vi i havnen Dibin et engelsk skib kaldet Purchins. Det sneede og haglede på denne tid. Kl. 9 om eftermiddagen sejlede vi forbi øen Kildin, på stranden så vi nogle Rener og nogle Finnehytter. Vi fandt ingen engelske skibe her, som vi havde ventet. I dag udregnede kaptajnen med skipperen, at vi fra Kronborg til Kildin havde tilbagelagt 520 norske mile i lige linie. (en norsk mil er 10 km). Omtrent kl. 8 om aftenen stødte vi ved indsejlingen til Havnen Olenia på et skjult skær. På hvilket skibet blev stående og kølen led skade i en strækning af ni alen. Ved bølgeslagets stærke tilbagegang blev vi imidlertid atter flot og frelstes således ved Guds beskærmelse fra den overhængende fare. Siden måtte vi bestandigt holde pumperne gående, da skibet tog vand ind.

Sivert Grubbe dagbog maj

Her fanged vi to engelske skibe, som havde søgt tilflugt blandt skærere og således nær var bleven årsag til vor undergang. Angrebet på det største af skibene foretoges af vor kaptajn, Christian Frederiksen, Albert Skel, Markus Pens, jeg og vor læge Dr. Hasenbard. Dette skib hed Charitas, og dets ejer eller kaptajn var englænderen Willum Teel, der straks blev ført som fange til vort skib. På dette skib blev Albert Skeel gjort til kaptajn, på det andet og mindre, som kaptajnen kaldte Lilleperen, blev Erik Urne udnævnt til kaptajn.

Medens vi lå i havnen i Olenia, kom en russisk befalingsmand, som de kaldte "Gylvanisch" med ti andre velklædte Russer. Denne befalingsmand overbragte vor Kaptajn sine gaver, nemlig en meget god skinke og et stort brød af en udmærket smag, og eftersom han havde hørt, at kaptajnen havde lidt skibbrud, ville han gerne være ham til tjeneste med hvad han kunne. Kaptajnen takkede ham og hans ledsagere, og lod dem beværte således på skibet, at de kom fra borde som svin og bæster.

Den 17. maj, som var Christi Himmelfartsdag sejlede vi kl. 6 om eftermiddagen ud af havnen Olenia og styrede vor kurs hen imod Kildin. Men da vi havde en lidet gunstig sidevind var vi nær drevet på to skjulte skær, som kun kunne kendes derpå, at bølgerne brød sig over dem. Vi var i den største fare og så den visse undergang for øjnene, men ved Guds beskærmelse, og derved at vi i tide fandt på råd, slap vi heldigvis. Imidlertid måtte vi dog afstå fra at sejle til Kildin, derimod søgte vi ind i en ny havn, Dibin, der blev os vist af de fangne Engelskmænd, som vi havde ombord, da den ellers er mindre bekendt.

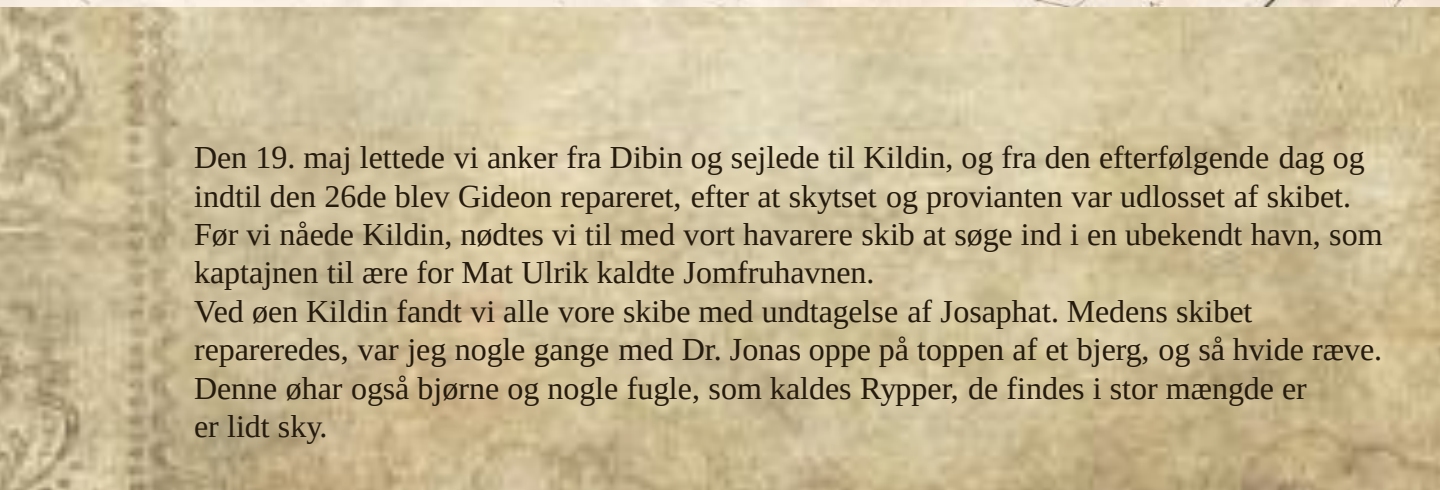
Medens vi lå trygt i denne havn, gik kaptajnen i land, og vi måtte bestige et højt bjerg, førend vi kunne komme til Russernes hytter. Dette steds befalingsmand beværtede os med ost og smørlavet af Rensdyrmælk, og gav os en drik, som de kalde Qvas, brygget af vand og mel. Vi så en russisk tvekamp og kaptajnen kastede dalere i grams, om hvilke de kæmpede nøgne og uden våben med legemerne indsmurte i fidt.

Vi samlede på dette bjerg nogle urter, som engelskmændene kaldte Orpin, nordmændene Stubberod, et fortræffeligt middel mod skørbug og meget almindeligt på disse steder. Vor kaptajn brugte bladene af denne plante som salat. Der fandtes også sneglehuse af forskellig farve og vidunderlig skønhed.

Orpin - smørbukk

Sivert Grubbe dagbog maj

Ved øen Kildin fandt vi alle vore skibe med undtagelse af Josaphat. Medens skibet repareredes, var jeg nogle gange med Dr. Jonas oppe på toppen af et bjerg, og så hvide ræve. Denne øhar også bjørne og nogle fugle, som kaldes Rypper, de findes i stor mængde er er lidt sky.

Sivert Grubbe dagbog maj

Der vokser i mængder

Løvefod, Pirula, Myritus, Tubbebær og krakkebær. ligeledes Orpin eller Caratis. Vi fandt også i havet urten Alcionia, hvis blomster og blade sidder fast på stenene. Vi samlede på stranden sten af forskellig masse og farve, smukttilslebne af bølgerne, så nogle var fuldkommen runde og andre aflange. Nogle syntes at være af en slags marmor, hvorefter vi sluttede, at der i denne egn findes marmor og lignende sten arter. Vi viste vor kaptajn Christian Frederiksen disse sten, som han betragtede med beundring. Vi gik således ikke så meget for at finde Urter, som for at finde sten på denne Ø. Øen Kildin er frugtbarere end de øvrige øer, den føder om sommeren nogle hundrede Rener, foruden en stor mængde Bjørne og ræve. Om sommeren beboes den af Finner eller Lapper, der kaldes Fjeldfinner, fordi de om vinteren opholder sig mellem fjeldene, og når de forlader øen, tager de deres rener med sig, og vender tilbage om sommeren på grund af fiskefangsten. De fisk, som findes her, kalde vi stokfisk, og de fanges i så utrolig stor en mængde, at man kan købe dem billigt, hundrede disk, som udgøre tre eller fire tønner, koster ikke mere en fire daler.

Fjeld finner

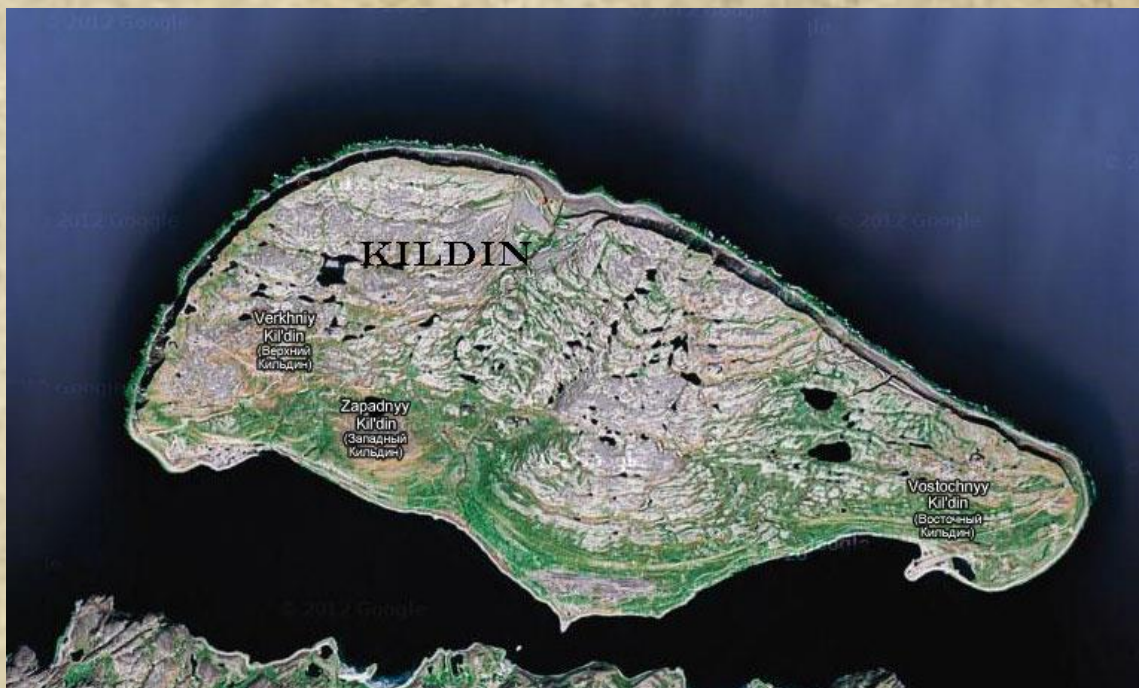
Medens vi opholdt os der, var der sammesteds købmænd fra Flensborg, som i otte til ti dage ladede deres skibe så fulde, at de ikke kunne føre mere.

Denne ø har en længde af to norske mil, og er fire mil i omkreds. Den hæver sig meget højt over havet, på dens øverste top ud imod havet oprejste Dr. Jonas og jeg en varde af sten, som vi siden længe kunne se, da vi sejlede bort.

Blandt Finnerne var her en Gan-fin (trolddomskyndig lap) som for betaling ville sige Hans Lindenov, hvorledes det stod til i København, men vi kom så hurtigt af sted, at finnen endnu ikke var bleven færdig med sine forberedelser.

Omtrent to mil fra Kildin ligger på fastlandet Byen Malmis (Murmansk el. Kola) ved en stor elv, der falder i havet ud for Kildin. Denne by kaldtes eller i gamle dage Kola efter et stort højt bjerg, som adskiller Norge fra Rusland. Og denne by Kola, der ligger ved foden af bjerget hørte for ikke så meget lang tid siden til Norge, men ved de danske og norske befalingsmænds forsømmelighed havde russerne bemægtiget sig denne egn, hvorpå de havde forandret navnet til Malmis.

Sivert Grubbe dagbog maj

Sivert Grubbe dagbog maj

26. maj.

Efter Nadvertid, omtrent kl. 7, begyndte vi i guds navn igen vor sejlads og styrede fra Kildin mod Varhus. Vi sejlede ud af havnen på den østre side af øen, og vi kunne længe se den stenpyramide, som Dr. Jonas og jeg havde rejst.

27. Pinsefesten højtideligholdt vi på vort skib mellem Kildin og Varhus. Det var en mørk og meget kold dag, og vinden var i mod. De fleste af os led af søsyge og spiste intet. Kaptajnen holdt sig i ro i sin kahyt.

28. Var der vel klar luft, men meget koldt, og vinden var endnu i det samme hjørne, så vi ikke nåede videre end ud for Stangenæs.

29. maj. Om morgenen tidlig nåede vi til Varhus, hvor vi tog et hollandsk skib, der tilhørte Marcus Fengler. En hollandsk skipper, som ved et tilfælde blev ihjelskudt begravedes her. En af vore skibspræster, Hr. Niels, skulle efter Kaptajnens Befaling forrette begravelsen, og da han var dygtig beskænket, brugte han ikke mange ord. Han sagde nemlig: "Hvor ha er født, det ved jeg ikke, lige så lidt som hvem der er hans forældre, hvorledes han levet, er mig ikke bekendt, derimod ved jeg til punkt og prikke, hvorledes han er død, men da I andre jo også vide god besked dermed, så behøver jeg ikke at udbrede mig vidtløftig derom, og derfor slutter jeg hermed min tale".

Da vi gik i land, var kaptajnen og Mat Ulrik i vor båd, vor skipper, som styrede, førte os ind i en snæver havn, og da den ikke havde noget eget navn, kaldte Kaptajnen den "Goffenhaffn".

30. Forblev vi i fortet og ordnede vore sager og indtog proviant for den forestående rejse. På de opbragt skibe blev Joacim Bülov. Erik Urne og Henning Valstrup satte til kaptajner. To små engelske skibe lod kaptajnen fare og tillod dem at sejle hjem med alle de fangne søfolk.

På øen Varø vokser en urt, som beboerne kalder frisgræs, og som er gavnlig mod skørbug, den anses for at være en art af Numularia.

Sivert Grubbe dagbog maj

Der på øen var en Gan-fin ved navn Tuickvas, om ham fortalte befalingsmanden der på stedet, Hans Olsen, mig at han havde sagt, at vor kaptajn var i stor livsfare på sit skib, men at han dog på den og den dag ville komme uskadt tilbage, hvilket også indtraf. Denne Tuickvas gav mig en af sine sønner, som var dverg af et forunderligt ydre, men moderen ville ikke af med ham.

31. Denne dag var meget sommerlig, således som vi ikke havde haft nogen på hele vor rejse. Det var første gang vi mærkede, at varmen overgik kulden i disse egne. Mod aften hørte vi tre kanonskud fra Hector til tegn på, at en død var kastet overbord. Det var højbådsmanden.

Sivert Grubbe dagbog juni/juli

Juni

1. Kl. 6 om morgenen var vi ud for Kyn og om aftenen ved Nordkap, som anses for det nordligste punkt på jorden.

2. Vi havde en gunstig østlig vind, og luften var klar, men vi kunne dog ikke se land på grund af en tyk luft, der holdt sig ved landet, hvilken nordmændene kalder Dysmer. Kl. 9 om aftenen så vi Tromsø og Sønderfolden, hvor Tromsø Fogderi (provincia) ender.

3. Hele natten havde vi modvind, men ved daggry blev den gunstig, senere blev det stille. Vi hørte en prædiken over Joh. 3 om menneskets genfødsel. Tre af vore folk begyndte at blive syge.

Kl. 4 om eftermiddagen blæste en stærk nordnordost op, hen imod natten mødte vi et skib fra Haderslev, vi var da ud for Siøen. Vi drak muntert i kaptajnens kahyt.

4. Luften var mørk hele dagen med tykke skyer, så vi ikke kunne se andre af vore skibe end Hector og Neptunus.

I dag så vi igen i stort antal de fugle, som kaldes Havheste. Nå de således samles, siger sømændene, at det i nogle dage vil vedblive at være tyk luft.

5. Vinden var fremdeles nordnordost med tyk luft, så vi blot kunde se fem af vore skibe. Eftermiddag så vi nogle hvaler, deriblandt en af uhyre størrelse, en troldhval. Mod aften var vi på højde af Øen Røst (Lofoten), da det klarede op.

6. Luften var klar, undertiden regnede det lidt, der var, var til dels imod. "Duffuen" kom til os.

Sivert Grubbe dagbog maj

Havhest - Maalemuk

Trolhval

7. I dag så vi et engelsk skib i en afstand af to sømil. Hele flåden vendte da og forfulgte det fra Kl. 6 om aftenen til kl. 12 den næste dag. Vor Victor var en mil og mere forud for de andre skibe. Da engelskmanden så, at han ikke kunne sejle fra os, lod han sejlene falde og holdt ned imod os. Efter at have forevist sit søpas, fik han lov at sejle, men for de to kanonskud, som vi havde affyret, fordi han ikke ville lade sine sejl fald og vente på os, måtte han give to Rosenobler, et fad med en engelsk drik tilligemed to tønder hollandsk brød af udmærket mel. Kaptajnen (den engelske) undskyldte sig med, at han anså vort skib for en Sørøver, hvilket var en "skaldet" undskyldning. Sagen var, at han stolede på sit og troede, at han kunne løbe fra os.

8. Vinden blev i det samme hjørne, og vi vandt kun en mil af tolv, vi havde tabt ved af forfølge hint skib.

9. Havde vi en jævn kuling med vedholdende regn hele natten og lige til middag. Det måtte jeg bekende i mit lukaf, thi da jeg stod op, var jeg næsten gennemblødt. Da kaptajnen efter Nadvertid stod med os på skandsen, så vi en forfærdelig stor hval, meget større end den, vi havde set den 4de, i længden kunne den næsten måle sig med vort skib. Hen imod natten begyndte det at blæse meget stærkt op, og da vinden var os stik imod, måtte vi søge ud i rum sø til stort afbræk i vor fart.

10. I dag, der var en søndag, hørte vi ingen prædiken på grund af den stærke storm og det umådelige regnskyl.

Vi hørte to kanonskud fra Hector til tegn på, at en død var kastet ud. Vore matroser formodede, at det var konstablen, som havde været syg.

Efter middag, da stormen var på det stærkeste, så vi nær vort skib to hvaler, der parredes, og søfolkene sagde, at en slimet og ildelugtende materie, som vi så flyde på vandet i temmelig stor mængde, var deres sæd.

11. Luften var klar og skyfri. Stormen stillede lidt af, og vi drak noget i kaptajnens kahyt.

12. Vi havde den samme ugunstige sydvest som de foregående dage, og vi så på himlen nogle skyer, somvor skipper kaldte "Bærhoffuit".

Sivert Grubbe dagbog maj

Nogle mindre hvaler, der kaldes springhvaler (måske delfiner), blev set i store mængder. Joachim Bülov kom til os med sit skib, og vi talte med ham. I dag blev der, af mangel på brændsel, givet befaling til, at der kun skulle skaffes en gang om dagen. En streng lov for den knurrende mave.

13. Vi hørte en prædiken over fortællingen af Lucas Evang, om den rige mand. Vinden holdt sig næsten hele tiden i Sydvest.

Vi var til bords hos kaptajnen i hans kahyt. Blandt andet, der kom på tale, foreslog Mat (Ulrik) og Henning Gøje at indrettet en kahyt til at hænge således, at den altid kunne være i ligevægt og ikke rullede med skibet. Kaptajnen befalede mig at antegne dette som et nyt og mærkeligt påfund.

14. Idag havde vi så en voldsom storm og et så hårdt vejr, som vi endnu ikke havde haft på hele rejsen, og der hos stærke regnskyl.

Om natten sad kaptajnen hos mig ved min køje, som var tæt ved siden af det sted, hvor skipperen stod og klagede over, at han ikke kunne sove, og det især af den grund, at vi nu ingen forskel kunne kende på dag og nat.

Vi gav alle, så mange som vi var ombord, nogle penge til de fattige, efter enhvers eget skøn.

15. Vinden blev i det samme hjørne, men den var ikke så voldsom, og det klarede op.

I dag gjorde vore søfolk den regning, at vi var 50 norske mil til søs ud for Trondhjems Fjord. Mod aften hørtes tre kanonskud fra Hector eller Duffuen til tegn på, at en død var kastet ud.

Vinden tog igen fat med voldsom kraft, så vi måtte lade alle sejlene falde med undtagelse af et på stormasten, vort Skaanfar-sejl, der var rebet til den nederste del af masten, forresten drev vi for taffel og tov, som vinden ville, uden at vi dog havde noget at frygte eftersom vi var i rum sø langt fra land.

16. Vinden blev i det samme hjørne, men himlen var klar.

Vi så en fugl, som skipperen kaldte Ellu, som man plejer at se i disse egne under stærke storme. Vi havde ombord en sort kat med lange hår og meget større end vores danske katte, som en af kaptajnens hornblæsere havde stjålet i Kildin fra en Finnekone.

Da hornblæseren havde skyndt sig for at komme om bord med katten, var konen løben efter ham grædende og skrigende, at hun ville have sin kat igen, han havde tilkastet hende en halv daler. Konen havde dog ikke villet lad sig tilfreds dermed, men var bleven ved råbe på sin kat, som ransmanden imidlertid ligefuldt tog om bord med sig.

Vor gamle og overtroiske skipper Amon, der var født i Trondhjems egnene og opdragen i Finmarken, og som godt kendte hine folks natur og flere gange havde erfaret, hvad de formå, bad nogle af vore folk om, at de dog ville bede kaptajnen om, at han ikke længere ville beholde den kat ombord, da den sikkert var årsag i, at vi havde så stor og usædvanlig storm og modvind.

Sivert Grubbe dagbog maj

Den følgende dag, der var en søndag, efter prædiken, anklagede vi da efter vor skippers råd denne kat for kaptajnen og sagde at den var skyld i disse storme, og bad ham, at den måtte blive kastet overbord. Kaptajnen ville nødig indlade sig derpå, da katten besad en vidunderlig behændighed, den havde undertiden fanget fugle, som sad på tovværket, den kunne svinge frem og tilbage som et pendul og springe fra tov til et andet.

Det havde den også gjort nogle gange midt under prædiken, så matroserne ikke havde kunne bare sig for latter. Da vor præst havde bemærket dette, var han bleven meget vred, og havde forladt sin tekst og begyndt at skænd på matroserne og sige, at nu var det ikke tid at le, nu skulle de påkalde Gud.

Dette fortalte vi nu kaptajnen, som ikke havde været tilstede ved gudstjenesten, og sagde, at katten havde forarget præsten og forhindret tilhørerne i at høre Guds ord.

Det var godt, at vi havde den sidste grund at støtte vor anklage til, thi vi havde flere gange hørt kaptajnen sige, at han intet havde bragt med sig fra hine egne, der var ham så kært som denne kat og en russisk lygte af en overordentlig størrelse, meget smukt gjort af noget russisk glas, som kaldes Talch, hvilken han havde fået til foræring i Kildin af en russisk befalingsmand, som kaldes "Sylluannick", af hvem vi også til billig pris havde købt forskelligt salgs pelsværk.

Kaptajnen måtte da endelig give efter for vor anklage, hvorpå dommen over den elendige kat blev overladt til skipperen, der kendte for ret, at den skulle kastes i havet og druknes. Kaptajnen ville ikke, at man måtte gå så strengt til værks, men befalede at den skulle sættes i et kar, bunden, for at den ikke skulle springe ud, og forsynet med føde for en måned, om den måske kunne komme tilbage til sin herskerinde, som nødig havde ville miste den og havde grædt over den, som om den havde været hendes eget barn.

Skipperen ville absolut, at den skulle dø, formodentlig for at forsone de vrede guder Æolus og Neptun, eller kunne den vende tilbage til sin herskerinden, hvad dog ikke var umuligt.

Enden på sagen blev, at katten blev sat i et kar og med lempe firet ned i havet og således tog den afsked fra os.

Neptun

Æolus - Aiolus - vindens gud

Sivert Grubbe dagbog maj

17. Om søndagen havde vi samme vind, men ikke så stærk, undertiden regnede det lidt af Vestsydvest.

Vi hørte prædiken om det store bryllup og de indbudnes undskyldninger.

Efter middag kom Admiral Børge Trolle over til os og meddelte, at han med Cextanten (radius atronomicus) havde udregnet polhøjden og fundet af vi befandt os på $66^{\circ} 8'$, hvilket også stemmede med vores observation. Vi indså altså, at vi vare ud for Helgeland og langt fra egnen ved Trondhjemsfjorden, som vi urigtigt havde ment at kunne nå om få dage. Nu lagde vinden sig, måske Æolus og Neptun havde ladet sig forsone ved det offer, vi havde bragt dem af vor kat. Imidlertid rullede skibet dog voldsomt, da søen var i stærk bevægelse, dette kaldte skipperen "Støden Stolpen".

18. Hen imod dag begyndte en let brise fra nord og med gunstig vind satte vi nu ret kurs, som vi i nogle dage havde været forslagne af.

Det var en dejlig dag, der vederkvægede os alle meget.

Hen imod natten så vi en stor hval så nær, at skibet kunne være rendt på den, og vi kunne ikke skræmme den ved vore råd, så vi sejlede forbi.

Omtrent kl. 12 gik solen ned og stod op kl. 1 vi havde haft bestandig dag fra den 26de April til den 18de juni.

19. Vinden var gunstig ligesom i går, men det var noget koldere.

Ved middagstid var vi på højde af Trondhjems fjorden. Vi så i dag en del små hvaler som kaldes Springhvaler, Rørhval og sildehval (finhval)

Med alle sejl til skjød vi nu stærk fart for en strygende medbør. Ingen af vore skibe kunne følge so uden Hector og Neptuns, dog i lang afstand.

Ligesom vinden begunstige vor rejse, således føjede lykke mig meget i kaptajnens kahyt, thi jeg vandt i sjakspil nogle rosenobler, og ovenikøbet drak jeg dygtig af en sød vin, som kaptajnen kaldte "vin du mont Esperance" (Capsvin).

20. Vinden var gunstig men stærk.

Idag så vi igen land, efter at vi ikke havde havt det i syne sende den 1ste ud for Tromsø.

Vi sejlede forbi den klippefulde egn, som er berømt af S. Olafs Sejlads og kaldes

"Haarleiden". Der ses en stenstøtte, der i skikkelse ligner et menneske. Thi der fortælles, at da S. Olaf sejlede forbi disse fjelde, forvandlede han et menneske, som boede der til sten. Herom have nordmændene disse vera.

Høre du Oluf Rødeskæg,

hvi sejler du gennem vor stuevæg.

S. Olaf svarede vredt:

Stat du bliv til stok og sten

og ingen Dannemand mere til men.

Havet der beskyller denne fjeld egn, kaldes Statshav og strækker sig 12 mile, og hele denne strækning er der ingen gode ankerpladser eller havne. Her stormer det næsten bestandig, vindene bryder frem fra fjeldene og ere ofte fordærlige for de søfarende. Man siger, at for syv år siden gik 100 Jagter her under, som ladede med fisk sejlede til Bergen.

Sivert Grubbe dagbog maj

Vi så "klindt" og toppen af dette bjerg kalde de Biskopshatten.

Vi kunne ikke ønske os nogen bedre vind end den, vi havde i dag. Vi sejlede forbi øen Udvær, og der er en kirke, det var ført den anden kirke vi så på hele vor rejse.

21. I herrens navn kom vi fra Verdens Ende til det længe forønskede, velsignende Bergen. Kl 4 om morgenen sejlede vi ind ved øen Herlø, som er fem mile fra Bergen. Til venstre så vi Henrik Mundts Gård. Derpå kom vi under hele byens jubel og almindelige lykønskninger til Bergenhus.

22. Var kaptajnen til gæst hos Jacob Trolle, Lensmand over Trondhjem.

23. Kaptajnen indbød alle Adelsmænd, der havde været med på rejsen til et gilde i Apotekerens, Nicolaus de Freuncks, og der blev vi svært beværtede. De smukkeste piger fra Bergen var til stede og vi dansede ordentlig med dem, glade over, at vi endelig var komne til et sted, der var efter vor smag. Til sidst, da vi havde drukket tæt og danset nok, slog vi Apotekerens vinduer i stykker, og drog omsorg for, at Kaptajn Christian Frederiksens og alle vores Våbenmærker blev indsatte i dem til erindring.

Samme dag overbragte Borgmestrene, Landsdommerne, Lagmanden og byens Rådmænd Kgl. Majestæt deres gaver på Bergenhus. Det samme gjorde de tyske Bryggemænd, som kaldes Garper.

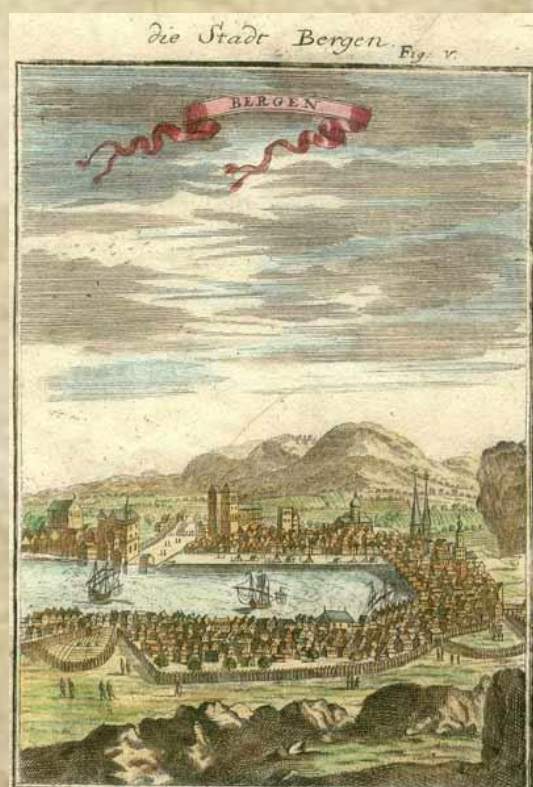
Sivert Grubbe dagbog maj

Slaget ved Bergen 1665

Chr 4 i Bergen

Bergen 1550

Sivert Grubbe dagbog maj

25. Så vi en leg, som efter gammel skik årlig ved denne tid, på S. Hansdag, anstilles af de tyske købmænd på bryggen, og som kaldes Spillet.

Det tillades ingen at indtræde i deres lag og nyde godt af deres privilegier, men mindre han først er bleven ordentlig æxeret og "deponeret" i denne leg og er bleven pidsket med ris lige til blodet.

Man fortæller, at denne leg i gammel tid var så ubarmhertig hård, at det undertiden skete, at folk omkom under denne "Leg", og at den var så streng, for at de yngre købmænd skulle skræmmes fra straks at indtræde i deres lag, som handlede på Bryggen.

Ved slutningen af denne leg og ved optagelsen af dem, der således efter at være deponerede fik adgang til købmændenes lag, blev følgende vers fremsat.

Sie Got, sie Got, ich weis wohl was er kan,
Ehr kann Schorsteinn fheien als ein man,
Ehr muss in das Paradis,
Und dar schmechen Barckenriis,
Barckenriis md Huppen,
Als vier Bayern vff seigen Ets kan struppen.

Vekommende Kandidat blev da trukken ved hovedet og hårene ind på et mørkt sted og der overdænget med ris, medens der blev gjort støj med forskellige instrumenter, for at kandidaterne skrig ikke skulle høres.

Kaptajnen befalede sin Løber. Mogens Lakaj, at gå ned for at se, hvorledes der var indenfor, de greb da og lod ham således smage deres ris, at han, da han kom ud, svor på, at han aldrig nogensinde mere ville gå ind i et sådant Paradis.

25. Gjorde Borgmestrene. Laugmændene og Rådmændene et stor gilde for Kaptajnen på rådhuset. Når kongens skål blev drukket, eller han selv udbragte skålet, blev tre kanoner affyrede. Ved denne lejlighed kom to mennesker til skade, da man havde glemt at tage ladestokken ud af en af kanonerne. Den ene døde straks.

I dag blev borgerne i Bergen mønstrede, de var i antal 3.000

Sivert Grubbe dagbog maj

27. Blev kaptajnen indbudt af de tyske Bryggemænd til et gilde på deres Kompagni hus, og over måde prægtig beværtet.

28. Var kaptajnen indbudt af Jakob Trolle, og her blev Mat Ulrik først bekendt med Jakobs hustru, Fru Mette Høeg, hvilket venskab ikke var meget værd (non valebat obulum).

29. Var kaptajnen buden til gæst af slotsherren, Laurits Kruse. Om aftenen ankom de danske rigsråder Axel Gyldenstjerne, Statholder i Norge, Eske Brok og Christen Holk, der skulle sidde retterting i Norge.

30. Hvilede vi en stund ud efter vore drikkelag, da vi havde gået i en stadig rus, så naturen til sidst nægtede sin tjeneste, og det ikke var os muligt at drikke mere, vi måtte således gøre en dyd af nødvendigheden.

Sivert Grubbe dagbog maj

Juli

1. Efter at vi de foregående dage havde slået os alvorligt løs og levet højt med gilder i Bergen både ved dag og ved nat, vendte vi endelig tilbage med kaptajnen til vore skibe. Kaptajnen hørte en prædiken. De danske rigsråder var til stede og vare indbudne til taffels.

Efter at kaptajnen havde sagt dem farvel, satte vi sejl til, men da vinden var imod kom vi ikke langt. Ved hjælp af bugserfartøjer, som tyskerne på bryggen overlod os, nåede vi til havnen Skarholm, hvor der var befæstet ringe til klipperne, ved hvilke man kunne fortøje skibene, så de kunne ligge sikkert.

2. Efter at have hørt en Prædiken kom vi til havnen Hykkelvig, om hvilken man siger "stryg for Hykkelvik".

I nærheden er det høje fjeld Lyderhorn, der er berygtet af Hexenes årlige forsamling der, ikke langt derfra er der et andet fjeld, der er højere end alle de øvrige. Det kaldes Ulrik og derom lyder verset:

"Widrich und Lyder
Hoernn
Sein für die besteb
Thoern.

(c) Stein Gunleiksrud

Lydehorn

Sivert Grubbe dagbog maj

Da vi ikke kunne komme videre for modvind, gik kaptajnen og nogle andre i land for at købe frisk smør og ost i en nærliggende bondegård. Da vi kom derhen, var bonden og hans hustru til bryllup i landsbyen Grimstad, der efter hvad man sagde os lå i nærheden.

Vi sejlede da derhen med vor båd, og da vi kom der, fandt vi brudgommen siddende med sin brud ved bordet. De bad os meget høfligt om at træde indenfor, og da vi alle vare ens klædte, ville kaptajnen sidde nederst, for at man ikke skulle kende ham.

Derpå kom skafferen hen til Albert Skeel og mig, der sad øverst, og spurgte, om de måtte følge gammel sædvane. Dertil svarede vi, at det havde vi intet imod. Han vendte da straks tilbage med ligeså mange følgesvende, som vi var i tal, og hver af dem bar et sølvbæger.

Derpå drak de os først til på S. Olafs Minde og derpå den hellige Trefoldigheds. Tredie omgang drak de os til på vor nådigste konges velgående og ønskede ham en lykkelig hjemkomst. Hermed fulgte strenge pålæg om, at disse skåle skulle enhver, hvad enten det var mænd, koner eller piger, uden undskyldning tømme ud til bunds. Denne gode skaffer og hans kammerater traktered os så vel, at vi var temmelig fugtige, da vi kom tilbage til båden.

Brudfærd i Hardanger
er et oliemaleri fra 1848 af de to norske nationalromantiske malere Adolph Tidemand og Hans Gude. Maleriet, der er et af norsk kunsthistories mest berømte.

Sivert Grubbe dagbog maj

3. Var det vindstille med lidt regn.

Efter middag var kaptajnen på den nærliggende Ø Astø, hvor han fik nogle små fisk som de kalde

"Stoenforren".

Hen imod aften var jeg med kaptajnen over på skibene Netunus og Charitas.

4. Var vi med kaptajnen i Bergen hos Jacob Trolle, og vi brød en stor Kakkelovn (fornacem) ned i vort herberge i håb om en gunstig vind.

5. Kl. 6 om morgenen vendte vi atter tilbage til vort skib, men efter middag vendte kaptajnen igen tilbage til Bergen og hørte en sag mellem indvånerne i Bergen og dem i Trondhjem, der lå i strid om deres privilegier.

Idag var jeg med Dr. Jonas på Øen Kykkelvig, hvor der vokser Orpin i store mængder, som beboerne kalder Kalverod, Hollænderne S. Johannis Kraut. Et bemisk skib sejle forbi, hvis skipper fortalte, at han i tre dage havde udstået en så forfærdelig storm på søen, at han aldrig nogensinde havde oplevet magen.

6. Vinden var endnu den samme. Vi hørte prædiken over Rom. 8. Efter middag var Hans Bülov, jeg og vor kirurg oppe på toppen af Lyderhorn. På fjeldsiden fandt vi forskellige planter, nemlig foruden Orpin også Purpurea digitalis, Pingvicala, også kaldet Marie Sko, ligeledes en art Angelica, som nordmændene kalde "Giddequarn" og blåbær.

Vi spiste til aften i Kykkelvig. Kaptajnen var igen ude at fiske.

Om natten var der gilde og dans på Raphael. Da Knud Gyldenstjerne vendte tilbage til vort skib med en dygtig perial, faldt han i vandet og blev omdøbt, da han ville gå om bord.

Kaptajnen råbte til ham fra skibet: "Vel bekomme dig badet".

8. Kl. 5 om morgenen lettede vi anker fra Skarholmen. Vinden var ønskelig. Til højre havde vi Strudsehavn.

Vi sejlede mellem forunderlige skær og vi var nær ved det fjeld, som kaldes "Buk på Råen", fordi en buk engang sprang fra klippen ned på råen af et forbi sejlen skib.

Vi hørte en prædiken over Luc. 5 Vi så Korsfjorden. Til højre havde vi det høje fjeld Seggen og til venstre Lysekloster.

Vi sejlede gennem Sundet Bummelen, hele denne egn høre under Lysekloster. Vi så også den klippe, som kaldes Bremerholmen. Hen imod natten kastede vi anker i havnen Vibrandsø for at vente på vore andre skibe.

Sejladsen i dag var temmelig farlig på grund af de mangfoldige skær, vi måtte sejle imellem.

9. Om morgenen tidlig

lettede vi igen anker, og gennem Calmersund kom vi ud i åben sø. Til højre havde vi øen Calmar, hvor vi havde en stenkirke på venstre hånd inde på det faste land.

Vi så "Jægeren", hen imod aften så vi Egersund, hvor havnen Hitterøen er. Vi havde meget smukt vejr hele dagen og vinden var efter ønske.

Sivert Grubbe dagbog maj

10. Hen imod kl. 7 var vi ud for Lindsnæs. Vi så egnen ved Mandal og Nedenæs. Fra middagstid blæste en stærk Østenvind op. Ved kl. 2 om eftermiddagen var vi ud for Flekkerøen. Kaptajnen sendte Neptunus derind for at se om nogle af vore skiber var der, men den fandt kun Hector.

11. I morges vare vi ud for Marstrand. Det var meget smukt vejr. Under middagsmåltidet hørte vi tre kanonskud fra Charitas. Vi så "Trumlingen Blaakuld" hvor Holland begynder. Ved nadvertid var vi ud for Barberg Slot. Hen i mod natten gik vinden om i sønder, så vi fik den imod.

12. Tidligmorgen så vi Anholt, på grund af modvind tilbragte vi hele dagen med at krydse. Mod aften, da vi var i nærheden af Anholt, så vi 50 hollandske fragtskibe ledsagede af to Convoier, de viste os den skyldige honnør ved at lade deres øverste sejl falde.

13. Midt om natten opstod en stærk storm, så vi måtte gå for storsejl alene. Mellem kl 9 og 10 om formiddagen stod vi ind af Øresund. Derpå blev vi nogle dage på Kronborg.

20. Ankom vi lykkelig og vel på Københavns red og ved Guds nådige beskærmelse, som så vidunderlig og nådig har bevaret os på denne lange farlige rejse.

På vort skib er der på hele rejsen ikke død nogen af besætningen, og vi have ikke mistet en, som vi kastede levende ud for at drukne ham, og en, som vi kastede sovende ud for at vække ham. Den ene var finnekøns kat, den anden var den norske buk.
Ønske ved sørejsens slutning:

Nok har jeg pløjet den skummende sø, nu jeg priser det tørre
Gud give, at jeg aldrig mer komme til søs.

Sivert Grubbe dagbog maj

